

Тема. М. Рильський, «Дош». «Осінь-маляр із палітрою пишною...».
Поетизація природи.

Виділений текст запишіть у зошити!

Підручник старий с. 212-214

Мета: аналізувати програмні ліричні твори, вчити визначати поетичні засоби; розвивати творчу уяву, логічне мислення, виразне декламування віршів; виховувати вдумливого читача, вміння бачити прекрасне в буденному.

Тип уроку: засвоєння нових знань і формування вмінь.

Обладнання, наочність: дидактичний матеріал, презентація біографії Рильського, інтерактивні вправи.

Хід уроку

I. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Чи любите ви відпочивати на природі? Чому?
- Яка пора року найбільше вам подобається?
- Який настрій переважає у вас коли ви знаходитесь серед природи?
- Які бажання виникають?

Багато відомих людей відображали і відображають красу природи у своїх творах. Ось, наприклад, в музиці - П. Чайковського із циклу «Пори року», романс С. Рахманінова «Ранок», в живописі - І. І. Шишкін «Зима»; І. І. Левітан «Золота осінь», «Березень»; В. М. Бакшєєв «Блакитна весна»; А. І. Куїнджи «Осінь», «Рання весна» та багато інших.

- А чи можна словами намалювати картину?

Найкраще це виходить у поетів. За допомогою яких художніх засобів поету вдається словесно малювати? (епітети, метафори, порівняння)

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

Сьогодні ми познайомимося із творчістю Максима Тадейовича Рильського. (перегляд презентації)

III. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Вступне слово вчителя

— У Максима Тадейовича Рильського сила-силенна віршів про природу. І як ви вже знали, виріс він серед природи і мав будинок в Голосіївському лісі. І в найменшій росинці він бачив цілу зливу, тобто красу. І підводить читача до думки, що людина і природа мають жити у гармонії.

Максим Рильський майстерно відтворює звуки природи, тонко розуміє її «мову». Він вплітає в рядки поезії надзвичайні яскраві спостереження.

2.1. Вірш М. Рильського «Дош». (перше читання вчителем під музичний супровід)

- Які ваші враження? Яка пора року зображена?

2.2. Словникова робота

- В тексті є слова, які варто розглянути перед наступним читанням і

з'ясувати їх значення.

Благодатний – той, що дає блага.

Закурені – припорошені пилом

Передмістя – той, що перед містом, межує з містом

2.3. Читання учнями вірша М. Рильського «Дощ».

- Хто бажає з вас прочитати цей вірш?

- Яка тема та ідея цієї поезії? До якого жанру лірики належить?

2.3. Тема: Благодатний дощ

2.4. Ідея: Поетизація чарівності дощу.

2.5. . Жанр: пейзажна лірика.

2.7. Художні засоби в поезії

- Згадайте, які художні засоби ви знаєте? (Метафори, епітети, порівняння та ін..)

Епітет – це художнє означення (який?). Уживається в поєднанні з іменником. (буйний вітер)

Метафора – слово чи словосполучення, що розкриває ознаки одного предмета через якості, ознаки іншого. (Села сплять)

- За допомогою чого, яких слів, автору так красиво вдалося змалювати дощ? Давайте знайдемо художні засоби в тексті, а допоможе вам схема-задача, яку ви розв'язали.

Метафори: «гість впав бадьоро», «відкривай груди, мати -земле», «дощ остудить», «дощ оживить і запліднить», «дощ звеселить».

Порівняння: «дощ-гість», «мати-земле»

Епітети: «благодатний гість», «довгожданий гість», «ссявом осіяний гість», «золотий вечірній гість», «впав бадьоро, свіжо, дзвінко», «закурені будинки», «зголоднілих передмість», «гарячі груди», «буйним повіом», «повіом зеленим», «білі села».

- Хто і чому у вірші «Дощ» чекає дощу? Чому? Чому дощ важливий у природі?

3. Гра «Я-поет»

- Рильський підбирає до слова «дощ» так багато епітетів, а які б ти підібрав епітети до цього слова?

- А до слова «село»?

4. «Осінь-маляр із палітрою пишною...»

4.1- Прослухайте вірш «Осінь –маляр...» (читання вчителем під музичний супровід)

4.2 Бесіда за прочитаним

- Чому автор називає осінь малярем? (Тут це слово використовується в значенні художник)

- Які ще слова були вам незрозумілі?

- Які кольори використовує автор? Які б ви кольори ще використали для змалювання осені?

- А у вашому селі яка осінь? Де ви за нею спостерігали, які куточки були

найпрекраснішими?

- Які художні засоби допомогли автору намалювати картину осені?

4.3 Визначення теми та ідеї вірша

- То про що цей вірш?

Тема: Краса осінньої пори.

- Що автор хотів розказати цим віршем?

Ідея: Оспівування краси осені.

Жанр: Якщо у вірші йдеться про природу, то до якого виду лірики його віднесемо (пейзажна лірика)

4.4 Робота над художніми образами

Епітети: «палітра пишна», «краса розкішна», «роси сріблісті», «шати барвисті», «кольори дивні», «цілунки переливні», «фарби рожеві, злотисті, червоні», «срібно-блакитне повітря», «пісні ніжні, осінні, тихо дзвонні»

Метафори: «осінь-маляр в небі кружляє», «осінь-маляр осипає красою», «вона роси розсипа, тумани розливає, ліс одягає, обливає кольорами, ніжно сміється, грає цілунками». Їх же можна назвати і персоніфікацією.

4.5 Передача настрою від прочитаного кольором

- Візьміть пензлики і трьома мазками того кольору з яким асоціюється осінь зобразіть її. (колективна робота)

IV. УЗАГАЛЬНЕННЯ УРОКУ, ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

V. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

- З яким письменником ми познайомилися на уроці? З якими його поезіями познайомилися?

Учитель. Отже, у своїх віршах М. Т. Рильський не тільки зображує поєднання людини і природи, а й закликає не обкрадати себе духовно, не відсторонюватись від краси в житті, від чарівного світу природи, мистецтва. Лише в єднанні корисної праці і краси людина може бути по-справжньому щасливою в житті.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Виразно читати вірші с.213-214. Виконати тести на с. 214 (1-3).

Намалювати ілюстрацію за бажанням.